

GAZZE İÇİN SES ÇIKAR

► **SOYKIRIMI
DURDURALIM**

► **İSRAİL İLE
TİCARETE SON**

► **Gazze'de
her 10 dakikada
bir çocuk ölüyor
ya da yaralanıyor,
bir halk katlediliyor**

► **Aktivistler herkesi
mücadeleye çağırıyor**

► **Filistin'e Özgürlük
Platformu'ndan
Melek Ulagay ile
röportaj [sayfa 5'te](#)**

DEVLETİN ROTASINI DEVLET BELİRLİYOR

Devlet Bahçeli çok uzun bir süredir hiçbir faşist partiye nasip olmayan konforlu bir alanda siyasetin belirleyici figürlerinden birisi olmayı sürdürüyor. 15 Temmuz darbe girişiminin ardından devletin kadim geleneklerinin sürdürücüleriyle AKP'nin kurduğu koalisyonun belirleyici unsuru olan, hatta aynı zamanda bu kesimler arasında köprü görevini gören bizzat Devlet Bahçeli oldu.

AKP liderliği MHP'de ittifak kurarak kendini güvence altına alabileceği devletin derin kesimlerinin garantörünü, sözcüsünü gördü. Aynı zamanda %5 ila 10 arasında gidip gelen bir kitle desteğini yedekleyeceğini düşündü. AKP liderliğinin sağcılığı, MHP liderliğinin aşırı sağcılığında kolayca ulaşabileceği, kol kola girebileceği ve böylece devlete hızlı güven verebileceği bir politik zemin bulmuş oldu. Bu politik zemin o gün bugündür Devlet Bahçeli tarafından tepe tepe kullanılmakta.

Flu görülen HDP'den flu görülen demokrasiye

Bu zeminin inşasında ilk adım 7 Haziran 2015 seçimlerinin ardından Bahçeli'nin HDP'yi flu gördüklerini açıklaması oldu. Flu görmek önce görmezden gelmenin, yok saymanın, en sonunda yok olması için harekete geçmenin başlangıcıydı. Bugün

gemi azya almış olan yerli milli iktidar bloku, kuruluşunu Devlet Bahçeli'nin Kürt sorununun askeri yöntemlerle çözülmesi için tüm siyasal alanı kanırtmasına borçlu.

Biz bu koalisyonun en başından beri mecburlar koalisyonu adını taktık. Oldukça küçük bir parti olan MHP'nin devlet içinde kolayca kadrolara ulaşabilme fırsatını başka hiçbir siyasal ittifak zemininde bulması mümkün olmadığı için bu koalisyonun muhtaç. Ayrıca zaman zaman %10'un altında oy alan bir parti olarak iktidarın iç ve dış politikada bir dizi hamlesinde belirleyici bir güç olmayı ancak bu koalisyonun bir parçası olarak başarabilir. Başka hiçbir koalisyonda, Bahçeli gibi bir siyasal figür bu kadar pervasızca konuşmaları devletin merkezi odağından sesleniyormuş gibi yapma şansına sahip olamaz.

Erdoğan olmadan Bahçeli olmaz ama tersi de doğrudur

Bu koalisyonun siyasal niteliğini kavramamakta ısrar edenler ya da kavramamış gibi yapanlar içlerindeki AKP sempatisini bastırmaya çalışsalar da sık sık bu partinin yoksullardan oy aldığı vurgusuyla tüm suçlarını görmezden gelip daha da önemlisi çok yakın bir süre içinde muazzam demokratik açılımlarla karşılaşacağımız vurgusunu

yapıyorlar. Bunların içindeki AKP'den daha AKP'ci bir eğilim, sağcılıkta sınır tanımayan bir şekilde Erdoğan'ın izniyle Akbelen ormanları kesilirken bile muhalefeti suçlamayı bir görev gibi sürdürüyor. Bu alandaki asli hata Kürt halkının mücadelesini flu gören Bahçeli ile Erdoğan'ın kurduğu ittifakın aşırı sağcı temellerinin yok sayılması. Devletle ittifak kuran bir iktidar partisinin günün birinde gerçekleşecek bir darbeye maruz kalacağı korkusunu kaşıyarak sürekli mağdur edebiyatıyla faşist partiyle kurulan korkunç ittifakı aklayanlar, sadece Bahçeli'nin politik alandaki merkezi konumunun farkında olmamakla kalmıyorlar, Erdoğan'ın Bahçeli'ye doğru attığı adımın büyüklüğünü de silikleştiriyorlar.

Bahçeli, devletin rotasını, devletin tepesindeki Erdoğan bu dinamığe izin verdiği için belirleyebiliyor.

Ama bu ne belirleme. Tüm korkunç kötülüklerin arkasından içeri girdiği bir kapı aralandı. Örneğin Bahçeli 2016 yılında, Millet İttifakı ve Kılıçdaroğlu'nu "Bu hainler alsalar alsalar ağırlaştırılmış müebbet ceza alırlar ya da vücutlarına mermi alırlar" diyerek tehdit etti.

22 Kasım 2022'de "HDP Türkiye Büyük Millet Meclisine sızmış düşman bakiyesidir. Böylesi

parti görünümü bir örgütün siyaset hayatımızda bulunması haksızlıktır, bu bölücü şebeke kapatılsın" dedi. Yine aynı konuşmasında "Buradan teröristlere ve destekçilerine açık açık sesleniyorum. Ölüncü dirinizi her gün birinizi bir gün hepinizi müstahak olduğunuz sonuçlarla billahi yüzleştireceği, taviz yoktur" tehdidini savurdu.

Her şeyi kapatın!

Bahçeli sadece HDP'nin kapatılmasını savunmakla kalmadı. AYM'nin kapatılmasını şöyle savundu: "1291440 bireysel başvuru dosyası varken mahkum Can Atalay dosyasını acilen inceleyip hak ihlali kararı verilmesinin izahını kara cübbeli işbirlikçiler nasıl yapacaktır? Önerim yeni anayasa sürecinde Anayasa Mahkemesi statüsünün, üye yapısının, yargılama usullerinin radikal şekilde ele alınarak yeniden yapılandırılması ya da mahkemenin kapatılmasıdır."

HDP ve AYM ile yetinmedi Bahçeli. Sırada Türk Tabipler Birliği vardı. O günlerde BBC internet sitesindeki bir haberden: "koronavirüsle mücadelenin yönetilişine eleştiri olarak 'Yönetemiyorsunuz Tükeniyorsunuz' eylemi başlatan Türk Tabipleri Birliği'ni (TTB) hedef alarak, birliğin derhal kapatılması gerektiğini söyledi." Bununla yetinmeyip doktorları şöyle tehdit etti: "Ne idüğü belirsiz her olayda millete ters düşen, siyasete alet olmuş kuruluşlarla bir yere varmak mümkün değildir, her defasında söylüyorum Tabipler Birliği kapatılmalıdır. Hekim kardeşlerim o kendi kuruluşlarını yeniden sahiplenmeli ve yeni bir organizasyona gitmelidir, bir avuç ne idüğü belirsiz doktor kılıklı anarşist ruhlu insanlardan mesleği kurtarmak lazımdır."

Bu parti bir başka ilke daha imza attı: HDP'nin kapatılması için ihbarcılığın delil toplayarak ve savcılığa HDP aleyhinde sayfalarca dosya sunarak seviye atlattı.

Bahçeli'nin bu fütursuz açıklamalarının arkasında arkasını yasladığı Erdoğan iktidarı, bu

iktidarın zemini olan Meclisler Koalisyonu ve bu koalisyonun çoğunluğunun desteğine sahip olması yatıyordu. Böyle koalisyon desteği olmadan, Devlet Bahçeli'nin devlete bu türden tehlikeli rotalar belirlemesi mümkün değildir.

Hatırlamaya ihtiyaçları var: Yenildiler!

Ve demokrasiyi hatırlatan her şeyin kapatılmasını isteyen bir siyasi partinin günün en sonunda demokrasinin tamamen kapatılmasını istemesini beklememek safık olurdu. Bahçeli, bu saflara gereken yanıtı verdi: "Cam tavanı kırıldı" diyenlerin Türk devletinin çatısını ve Türk milletinin varlığını dinamitlemesine asla fırsat verilmeyecektir. Türkiye Cumhuriyeti sandıkta kurulmamıştır. Türk tarihi sandıkta yazılmamıştır. Herkes aklını başına almalı, rüzgar ettiği müddetçe fırtına biçeceğini unutmamalıdır."

Devlet Bahçeli, demokrasinin en basit, sandığa indirgenmiş 5 dakikalık haline bile tahammülü olmadığını göstermiştir. Aynı konuşmasında "Sokakların hak arama yeri olmadığını" da söylemesi, demokrasinin bir başka temel ögesini de yok etmek istediğini açıkça gösterdi.

Bu aşırı sağcı yaklaşım, aşırı sağcı bir ittifak olan iktidar bloğunun cüretkarlığının bir ifadesidir. Fakat Bahçeli ve elbette Erdoğan'ın önünde iki basit engel var: Birincisi, demokrasi kendi sokakta dişile tırnağıyla verdiği mücadelenin bir kazanımı olan milyonlarca işçinin, Kürt'ün, kadının, çevresini korumak için mücadele eden aktivistlerin varlığıdır. İkinci ve bu iktidar bloğunun bileşenlerine hatırlatılması gereken daha basit gerçek ise, 31 Mart seçimlerinin gösterdiği gibi Erdoğan-Bahçeli ittifakı bir azınlık iktidardır.

Yenilmiştir.

Fakirlerin kursağından alıp zenginlere pay aktarmaya devam ettikleri sürece yenilgileri çok daha ağır biçimler alacaktır.

Pandemiyle savaşın kahramanları, Bahçeli'nin hedefinde

Bu sayı katkıda bulunanlar: Alex Callinicos, Atilla Dirim, Berna, Can Irmak Özınanır, Dila Ak, Ersin Tek, Melek Ulagay, Irmak Yavlal, Onur Devrim, Şenol Karakaş, Tuna Emren, Umut Mahir Özen, Volkan Akyıldırım.

CHP'NİN "CESUR" IRKÇILARI

ERSİN TEK

Tanju Özcan, ara sıra ırkçılığı taşan bir belediye başkanından ibaret değil.

Tanju Özcan yıllardır, sistemli olarak bir ırkçı yıldırma kampanyası yürütüyor.

Özcan, kampanyasıyla, şehirde yaşayan sığınmacılar, Araplar, siyahlar için gündelik hayatı çekilmez hale getirmek için uğraşiyor.

Bu yıldırma kampanyasının bir adımı olarak şehirdeki göçmenlerin en temel insani ihtiyaçlarını karşılayamaz hale gelmesi için uğraşiyor.

Belediye meclisinde, suyu 10-20-30 katına satma kararı alıyor. Hayata zor, ucu ucuna tutunan bu insanları, en temel ihtiyaçlarını karşılayamaz, çaresiz hale getirmek istiyor.

Sığınmacıları çaresiz hale getirmek için uğraşmakla kalmıyor. Göçmenleri, çok açık ve tehdit ediyor.

Belediye binasına kocaman bir ilan asarak açık açık tehdit ediyor. "Bolu Belediyesi'nden geçici sığınmacılara son çağrı" başlıklı ilan asıyor. "Son çağrı" ne demek? Bir daha çağırılmazsa ne yapacak? "Çağrı" diye bir kıtlıf uydurduğu tehdidinde ırkçı Özcan şöyle parmak sallıyor: "Geldiğiniz gibi gitme zamanınız geldi. Artık istenmiyorsunuz, dönün ülkenize."

"Son çağrı, dönün ülkenize!" O sokaklarda gezen göçmenlerin hayatlarını, varlıklarını tehdit ediyor.

Üstelik bu yıldırma harekâtını da savunmaktan asla geri durmuyor. "İrkçi değilim ama..." diye başlıyor. Ve her söze "İrkçi değilim ama" diye başlayan gibi sözün devamında asla şaşırılmıyor: "İrkçi olduğumu kabul etmiyorum ama ayrımcıyım."

Siyasi kimliğini, etkisini, söylemini hem bu ırkçı zemin üzerine kuruyor hem de bu ırkçı zeminden güç alıyor.

Evde yaşamsal ihtiyaçlarını kısarak, sokakta hedef göstererek, belediye ağzıyla tehdit ederek, tam anlamıyla göçmenlerin hayatını çekilmez hale getirmek için, onları yıldırma için dört bir koldan uğraşiyor.

İrkçilerin bu tip sistemli kampanyalarda yaptıkları gibi, hedef gösterirken insan olmadıklarını vurguluyor. Bir futbol maçı üzerinden belediye panolarında " ç ö l

İrkçılığı yükselten iki belediye başkanı Tanju Özcan ve Burcu Köksal

faresi bedeviler" yazılı pankartlar astırıyor. İrkçilikle türcülük el ele verip, ırkçı kampanyanın propagandasına dönüşüyor.

Tanju Özcan kampanyasında hiçbir fırsatı kaçırmıyor. Karabük Üniversitesi'ndeki T.C. vatandaşı olmayan öğrencilerin hedef gösterilmesinin üzerinden birkaç hafta geçti geçmedi, Tanju Özcan bayrağı devraldı.

Bir kez daha, yaşamsal ihtiyaçlara saldırmayı planına yerleştirdi. Bolu Üniversitesi'ndeki T.C. vatandaşı olmayan öğrencilerin otobüs biletlerine astronomik zamlar yapacağını ilan etti.

Tanju konuşur, birileri yapar

Tanju Özcan'ın dört koldan yürüttüğü yıldırma kampanyası devam ederken bir yandan da ülkenin dört bir yanında göçmenlere yönelik saldırılar yaşandı.

10 Ağustos 2021 günü Ankara Altındağ'da Suriyelilere yönelik bir toplu nefret saldırısı yaşandı. Suriyelilere ait evler, işyerleri taşlandı, arabaları ve eşyaları ateşe verildi.

16 Kasım 2021 günü İzmir Güzelbahçe'de üç Suriyeli sığınmacı yakılarak öldürüldü.

26 Mart 2023 günü Gabonlu Üniversite öğrencisi Dina, öldürüldü.

Her gün sokakta, hastanede, ulaşım araçlarında yaşanan tacizler ise neredeyse gündelik vakalar haline geliyor.

Tanju Özcan'ın yaşamlarını çekilmez kılmak için çabaladığı "çöl farelerine" "son uyarısı"nın anlamı da bu olaylarla anlaşılıyor.

İrkçilik, bir kusur değil, bütün ezilenlerin düşmanı bir ideoloji. Bu fikirler hayata geçtiğinde ise hayatlara mal oluyor.

"Yerel İktidar" Tanju Özcan'a daha ne kadar tahammül edecek?

Tanju Özcan, yıllardır göz göre göre bu kampanyayı yürütürken, CHP, Özcan hakkında verdiği ihraç kararından vazgeçmek ile yetinmedi, bir de tekrar belediye başkan adayı gösterdi. Bu adaylık ve Tanju Özcan'ın hala CHP'deki sorunsuz varlığı CHP'nin de bu siyaseti onayladığı anlamına geliyor. "Yerel İktidar" tabiriyle koltuğu kaba CHP'nin bir an önce bu ayrımcı söylemlere karşı hayatın soğuk sularında bir sınav vermesi gerekiyor.

Artık yeter!

Tanju Özcan'ın bu sistemli kampanyası karşısında 2 yıl önce bir suç duyurusunda bulunan İnsan Hakları Derneği ve Hepimiz

Göçmeniz İrkçılığa Hayır bir kez daha adım attı.

Daha önce hakkında takipsizlik kararı verilen ırkçı Özcan, bu iki senelik süreçte göçmenleri hedef göstermeye devam etti. Özcan'ın öğrenciler hakkındaki son ırkçı açıklamaları üzerine İHD ve Hepimiz Göçmeniz İrkçılığa Hayır aktivistleri Özcan hakkında bir kez daha suç duyurusunda bulundular. Suç duyurusu hakkındaki basın açıklamasında ırkçı Özcan hakkında artık adım atılması gerektiğinin altını çizdiler, CHP'nin de adım atması gerektiğini vurguladılar.

Tanju Özcan vakasının hemen ardından Afyon'un DEM Parti karşıtı belediye başkanı, ilk icraatlar listesine, göçmenlere yıldırma uygulamalarını ekledi. Sadece göçmenlerin işyerlerine yönelik kapatmalar gerçekleştirdi.

Bu ırkçı söylem ve sözlerin artık giderek sistemli hale gelmesine karşı ısrarlı, devamlı bir mücadeleyi örmek, hemen her sözün karşısına dikilebilecek bir hareketliliği ve ırkçılık karşıtı bir sokak hareketinin en azından fidesini yaratmak, bu ırkçı yıldırma kampanyalarına karşı atılması gereken en acil adımlardan biri.

EKONOMİK KRİZ: KİMLER KİMLERLE?

Zaten "dibi sınırlanmış" haldeki Türkiye ekonomisi; dünyadaki ekonomik krizi körükleyen pandemi ve ardından gelişen savaş dönemini ve ABD ile çeşitli çe-

kişmelerinin diyetini de üstüne eklemiş halde.

Yerel seçimler de artık geride kaldı. Sandıkta sarsılmış olsa da elinde başka yol kalmamış bir hükümet, Orta Vadeli Program ile açıkça işçilerin elindeki son haklara gözünü dikmekten vaz-

geçmiş değil.

Uluslararası sermayeden önce sözlü ardından mali onaylarını alma işlerini sürdüren Ekonomi Bakanı Şimşek, kısa süre içinde bütün işçiler için yaşamı çekilmez hale getirmek için gaza basacak.

Çalışma saati, mesai süresi, kıdem tazminatı gibi çalışanların en temel haklarını doğrama tahatasına koyduklarını ilan ettiler. Bu saldırılar ve öngörülen ekonomi politikası, IMF ve Dünya Bankası'ndan da yeşil ışık aldı.

Bizi bekleyen ekonomik politi-

kalar kalifiye işçi göçmenlerden, sigortasız Türkiyelilere, işçi sınıfının tüm katmanlarını etkileyecek. Tanju Özcan gibi ırkçılar ise ekonomik saldırıya karşı öfkeyi ve mücadeleyi, o saldırılar karşısında Türkiyelilerle birlikte ezilen göçmenlere yöneltmek istiyor.

İRAN'LA SAVAŞ TEHDİDİ İÇİN İSRAİL'İ SUÇLAYIN

Amerika'da Filistin ve İran'la savaş protesto politikaları protesto ediliyor

ALEX CALLINICOS

İran İslam Cumhuriyeti rejimi ile İsrail'in aşırı sağcı hükümeti arasındaki ölümcül satranç oyunu henüz sonuçlanmadı. Bu krizin sorumluluğu doğrudan Binyamin Netanyahu'ya ait. 1 Nisan'da İsrail Savunma Kuvvetleri İran Büyükelçiliği'nin Şam'daki ek binasını bombaladı ve ölenler arasında Devrim Muhafızları'ndan iki üst düzey subay da vardı.

Diplomatik tesislere saldırmak uluslararası hukukun açıkça ihlalidir. Bu aynı zamanda 1979 İran Devrimi'nden bu yana iki devlet arasında hüküm süren sözde "gölge savaşı" da tırmandırdı. Bir zamanlar ABD'nin Ortadoğu istihbaratından sorumlu olan Paul Pillar, saldırı İsrail'in Gazze'deki soykırım savaşının "başarısızlığından olayı tırmandırarak çıkış yolu bulma çabasının bir parçasıydı" diye açıklıyor:

"Tırmandırma... iki unsurdan oluşuyor. Temel unsur, İran'ı mi-

silleme yapmaya kıskırtmak. Bu İsrail'in kendisini saldıran değil savunan taraf olarak göstermesine ve tartışmayı Gazze'de yol açtığı yıkımdan uzaklaştırıp kendisini yabancı düşmanlara karşı koruma ihtiyacına çevirmesine olanak sağlayabilir. Diğer unsur ise ABD'nin İran'la çatışmaya doğrudan müdahil olma olasılığını arttırmak."

Pentagon, bölgedeki üslerine yönelik karşı saldırılara yol açabilecek bu saldırı konusunda kendilerine önceden haber verilmemesinden duydukları "hayal kırıklığını" dile getirdi. Washington Post'a göre, Savunma Bakanı Lloyd Austin "doğrudan İsraili mevkidaşı Savunma Bakanı Yoav Gallant'a şikayette bulundu."

İsrail ile İran arasındaki prestij mücadelesinde Tahran misilleme yapmak zorunda kaldı. Ancak topyekûn bir savaş istemiyor. Bu, Körfez ülkeleriyle son dönemdeki uzlaşmalarını tersine çevirebilir. Pillar, "şiddetin çoğu-

nu İsrail'in başlattığı ve İran'ın çoğunlukla karşılık verdiği asimetrik bir örüntüye" işaret ediyor. İran'ın tepkisi, cumartesi gecesi ilk kez doğrudan İsrail'e 300'den fazla füze ve drone fırlatmak oldu.

İsrail'e göre neredeyse tamamı Batı'nın da yardımıyla engellendi. İngiltere Dışişleri Bakanı David Cameron saçma bir şekilde İran'ın "çifte yenilgiye" uğradığını iddia etti. Güvenlik uzmanı Emile Hokayem'in belirttiği gibi, "İsrail bu başarısını İran'ın uyarılarına ve ABD, İngiltere, Fransa, Ürdün ve diğer Arap devletlerinin yardımına borçludur. Operasyon, İsrail'in son aylarda yok saydığı ortaklarına olan güvenlik bağımlılığını ortaya çıkardı."

Eminim Tahran füzelerinin ve drone'larının büyük oranda engellenmesini bekliyordu. "Rejimin içinden biri" Financial Times'a şöyle diyor: "Amaç caydırıcı olmak ve ABD ile İsrail'e 'artık yeter' sinyali vermektir."

Bombardıman bir gösteriydi. Topyekûn bir savaşta İran, çok daha fazla füze ve drone fırlatarak İsrail savunmasını boğmaya çalışacaktır. Askeri uzmanlar, İranlıların İsrail Savunma Kuvvetleri'nin şimdiki tepkisini gözlemleyerek gelecekteki saldırılar için faydalı bilgiler elde edeceklerine dikkat çekiyor.

Joe Biden bilhassa zafer ilan etmeye ve bir sınır çizmeye hevesli. İsrail'i desteklemek için iki füze savunma muhribi gönderdikten sonra, Netanyahu'ya saldırıların ardından "ağırdan almasını ve tepkisini iyice düşünmesini" tavsiye etti. "Üst düzey bir yetkili" Washington Post'a, "Burada kimse gerilimi tırmandırmak istemiyor" diyor ve "ABD'nin İran'a yönelik herhangi bir İsrail saldırısının parçası olmayacağını" vurguluyor.

Biden'in önceliği Çin'le yüzleşmek. Geçen hafta Washington'un sadece İsrail'e değil, Çin ile toprak anlaşmazlıkları olan Filipinler'e de "sarsılmaz" bağlı-

lığını ilan etti. Bu arada Ukrayna silahlı kuvvetlerinin başkomutanı, Rusya ile savaşta doğu cephesinin "önemli ölçüde kötüleştiğini" söyledi. İran'la savaş, ABD'nin ihtiyacı olan son şey.

Binyamin Netanyahu? Onun için durum pek öyle değil. Hokayem'in belirttiği gibi, onun için "bu net bir kazanç: İran'ın saldırısı, Gazze'deki acımasız harekate yönelik haftalardır çoğalan eleştirilerin ardından Batı'nın desteğini artırdı. Şu anki endişe, bu turda galip gelindiği algısının, İsrail'i riskten kaçınmak yerine risk almaya yönlendirebileceği. Netanyahu'nun Washington'a şöyle demesi mümkün: İran'ın peşinde düşmemize izin vermiyorsanız bırakın Refah'ı işgal edelim."

Bu yüzden ABD nihayet İsrail'e ciddi bir baskı uygulamaya başlamadığı sürece, şiddet sarmalının yeniden alevlenmesini bekleyebiliriz.

Çeviri: İrmak Yavral

'İSRAİL, BATI KOLONİYAL SİSTEMİNİN SON KALESİ OLARAK BUGÜNKÜ KAPİTALİST SİSTEMLE BÜTÜNLEŞMİŞTİR'

1968 hareketinin gençlik liderlerinden Melek Ulagay, 1970'lerin başında Filistin'e gitmiş ve bir mülteci kampında bulunmuştu. İsrail devletine karşı direnişin tanıklarından biri olan belgesel sinemacı Melek Ulagay, Filistin'e Özgürlük Platformu aktivistlerindendir. Sorularımızı yanıtladı.

İspanya'da İsrail protestosu, göçmenlerle birleşik eylem

Filistin'e Özgürlük Platformu toplantısında bu sefer Gazze'de yaşanan sürecin öncekilerden çok daha farklı olduğunu, bir soykırım girişimi olduğunu ve hemen bitecek bir süreç olmadığını söylemişsiniz. İsrail'in bu seferki saldırısının özel niteliğini biraz açabilir misiniz?

MELEK ULAGAY: İsrail-Filistin çatışmasını 1968 yılından bu yana izleyen ve yakınında yaşamış birisi olarak, son Gazze saldırısının 1967 yılından bu yana yaşananlardan farklı olmasının sebebi benim açımdan İsrail'in artık Filistin halkının bir devlet olması, yani iki devletli çözüm veya demokratik bir İsrail devletinde bir arada yaşama gibi çözümlerden uzaklaşarak, tek ve Yahudilere ait bir devlet projesini yaşama geçirme niyet ve amacıdır. Bu yıl Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nde Netanyahu bir İsrail haritası göstermiştir. Bu haritada artık Filistin hiç yoktur, tek ve yekpare bir İsrail vardır. BMGK üyeleri bu haritayı görüp sessiz kalarak, bu haritayı kabul etmiş oldular. Gazze Savaşı bu kabulün üzerine ortaya çıktı.

İsrail'in Filistin'e saldırılarının tarihi varsa aynı zamanda bir de Filistin halkının direnişinin tarihi var. Bu direniş tarihini biraz özetleyebilir misiniz?

Filistin direnişinin tarihi çok eski. 1947 de BM kararıyla İsrail devletinin resmen kabulü ve bunu izleyen süreçte İsrail silahlı güçlerinin Filistin halkını topraklarından kovarak, 1948'de 750.000 Filistinliyi komşu Arap ülkelerine sürerek mülteci statüsüne sokmaları ve bugün Nakba olarak anılan bu sürgün olayıyla başlayan bir süreç. 1965 yılında Arap ülkelerinden ümitlerini kaybeden Filistinli mülteciler, kendi aralarında örgütlenerek İsrail'e karşı silahlı bir direniş hareketi oluşturdular. Yaser Arafat ve arkadaşları gibi Müslüman, George Habash, Naif Hawatmeh gibi Hristiyan kökenli liderler ayrı yapılanmalar kurarak, dünyaya Filistin halkının sesini duyurmak üzere uçak kaçırma, re-

hin alma vb. eylemlerle dünya gündemine oturdular. Daha sonra bu örgütler, Filistin Kurtuluş Örgütü (FKÖ) olarak tek çatı altında birleştiler. FKÖ Filistin'in sesi olarak Yaser Arafat'ın başkanlığında büyük bir mücadele verdi. Bu mücadele demokratik zeminde birlikte yaşayan iki halk veya iki ayrı devlet kurulması üzerine yapıldı.

Bazı bölge ülkelerinin ve Türkiye'nin İsrail'le ikili anlaşmaları ve ticari ilişkileri hemen ve derhal durdurulmamasının nedeni ne olabilir?

Oslo Barış Anlaşması gündeme geldi, ancak İsrail bütün bu süreçte Filistin halkı üzerinde, hem diasporada hem de işgal ettiği topraklarda baskı ve şiddet uygulamaya devam etti. 1982 Beyrut kuşatmasında, Ariel Şaron komutasında

İsrail ordusu, ABD ile anlaşarak Arafat ve Filistinli fedailerini Beyrut'tan çıkarttı, bundan hemen sonra ise Beyrut'taki iki büyük Filistin kampında, Sabra ve Şatilla'da korkunç bir katliam yaparak 3000'den fazla sivil Filistinliyi katlettiler. Bugünkü kanlı süreç böyle başladı.

Sizce Türkiye neden Güney Afrika'nın Uluslararası Adalet Divanı'nda başlattığı soykırım suçlamasında aktif bir şekilde yer almadı, bu sürecin bir parçası olmadı?

İsrail devleti, Batı kolonyal sisteminin son kalesi olarak, bugün kapitalist liberal sistemin varlığı ile bütünleşmiştir. Bu devletle de bağlantılı olan sermaye, hem ABD hem de AB ülkelerinde çok güçlüdür. Sermayenin uluslararası olması, dünya siyasetinde söz hakkına sahip olması demektir. Ticaret eski zamanlardan bu yana dünyayı yöneten güçtür. Hiçbir ülke bugün bu çarkın dışında kalamaz, kalmırsa ekonomik olarak var olamaz. Ancak kolonyal Batı sisteminin dışında kalarak mücadele verebilir. Bugün İran'ın Direniş Cephesi'nin yaptığı gibi.

Gazze ile dayanışma için küresel ölçekte gelişen hareketi nasıl değerlendiriyorsunuz?

Bu sorunun yanıtı bir önceki soruyla bağlantılı. Bugün var olan ve 1945 'de 2. Dünya Savaşı sonrasında kurulan uluslararası sistem, Batılı güçlerin kendi aralarında kurdukları bir ittifaktır. Soğuk Savaş yıllarında, kapitalizm ve komünizm iki ayrı sistem olarak var olmaya çalıştıklarında, bu sistem demokrasiyi korumak kisvesi altında Batılı devletlerin ve Batı sermayesinin çıkarları doğrultusunda çalışmıştır. NATO da aynı bağlamda kurulmuş bir askeri yapıdır. NATO üyesi bir Türkiye ne kadar bağımsız olabilir ki?

Melek Ulagay

ERDOĞAN YENİLDİ KARTLAR YENİDEN DAĞILIYOR

Van'da halk, DEM Partili belediyenin AKP'ye verilmesini engelledikten sonra kutlama yaptı

ŞENOL KARAKAŞ

31 Mart seçimlerinin en keskin sonucunu AKP'nin yaşadığı yenilgidir. Bu yenilginin işaretlerini göremeyen AKP'den daha AKP'ci kesimler, 14 Mayıs seçimlerinden önce, hatta çok daha öncesinde Erdoğan'ın "atı alan Üsküdar'ı geçti" dediği seçimde İstanbul'u kaybetmesinden beri 2002 model AKP ile 2016/2024 model AKP'yi bir ve aynı şey sanma tercihini yaptılar.

Artık hiçbir özel anlamı olmayan AKP'ye oy veren yoksullar analizlerine sığınanların, sol içinde sözü ciddiye alınan bazı isimlerin AKP'nin oy aldığı yoksullara yönelik tespitleri değişimin dinamizmini anlamaktan fersah fersah uzaktı.

31 Mart, 14 Mayıs'ta açığa çıkan eğilimlerin daha da keskinleşmesidir. 14 Mayıs seçimlerinde hala AKP'nin öncü işçilerden oy aldığı söyleyecek kadar gözünü AKP kamaştırmış olanların söylediğinin tersine yakalanması gereken asli dinamik şuydu: "AKP'nin yapısındaki değişim hem ulusalcı sosyalistler tarafından hem de zamanında AKP'nin yapısını kavrayanlar tarafından hiçbir şekilde kavranamıyor. AKP apaçık bir metamorfoza uğradı." Bu metamorfozun seçim alanına ilk şiddetli

yansıması 14 Mayıs'ta oldu. 14 Mayıs seçimlerinde Hüda Par'ın oyuyla birlikte 2002 dönemi oylarına gerileyen AKP seçimin en büyük kaybedeni oldu. İktidar partisinin Erdoğan'ın iktidar aparatına dönüşmesiyle çok oy alan parti vasfını korusa da 7 puanlık kayıpla en çok kaybeden parti olmasını önemsiz görenlerin 31 Mart seçimlerini anlaması da imkansız. Sonuçlar 2018'e göre 75 ilde oy kaybettiğine ve Orta Anadolu'daki kayıplarıyla birlikte AKP'nin 2002'de ilk girdiği seçimlerin bile gerisine düşmesi eğilimin yönüne işaret etmekteydi. Bu yön 31 Mart'ta gizlenemez hale geldi ve Erdoğan ağır bir yenilgi aldı.

Mevcut iktidar meşru değildir

Bu, 14-28 Mayıs seçimlerinin sonucunu yok sayan bir iddia değildir. Bu, tersine, 31 Mart yerel seçim kampanyası yapan iktidar bloku sözcülerinin, en başta da Erdoğan'ın açıklamalarını hatırlamanın doğal sonucudur. 31 Mart seçimlerini iktidarın, Türkiye'nin ve giderek AKP'nin bekası olarak kodlayan Erdoğan, seçim sonrasında iktidarın meşruluğunu yitirmesinin de sorumlusudur. Çünkü 31 Mart seçimlerini bir yerel seçim olmaktan çıkartan yine Erdoğan ve kabinesidir. Tüm bakanlar, İstanbul mitingine helikopterle iniş yapan Erdoğan, tüm devlet ola-

naklarını kullanarak yüklediler yerel seçimlere. Yerel seçimlere genel seçim muamelesi yapanlar seçim sonuçlarının genelleştirilmesine ve iktidarın bir meşruiyet krizi içinde olduğu fikrine de katılmak zorundalar.

Seçimlerin hemen ardından Bahçeli'nin Türkiye'yi 31 Mart seçimlerini kazananların yönetmediğini açıklaması, meşruluk konusunda kafasında tilkilerin dolaştığını gösteriyor.

Öncelikle, AKP 14 Mayıs'ta 18 milyon 586 bin oyla birinci olmuştu. Yüzde 35,32 oy almıştı. Bu partinin, 31 Mart'ta 14 milyon 850 oya gerilemesi yani yüzde 32,42 oranında oy alması nasıl yıprandığının bir göstergesidir. AKP 3 milyon 736 bin oy kaybetmiştir. Bu gerçekten devasa bir erimedir.

Bir araştırmancının ortaya koyduğu gibi "Bundan beş yıl önceki 31 Mart 2019 yerel seçiminde AKP 30 büyükşehir dışında kalan diğer 51 ilde, il genel meclisi üyelikleri için yapılan seçimlerde 4 milyon 371 bin oy alırken, bu kez 3 milyon 303 bin oyda kalmıştır. Bir milyonun üstüne çıkan bir kayıp söz konusudur. Birinciliği korusa da oran olarak yüzde 41,6'dan yüzde 32,1'e gelmiş bu 51 ilin toplamında AKP."

Öyle ki bu "51 ilin 23'ünde il genel

meclislerinde birinci parti konumunda olan AKP, bu illerin ancak 10'unda merkez ilçe belediyelerini de kontrol edebiliyor."

Bu eğilim, Konda'nın 14 Mayıs Cumhurbaşkanlığı seçiminin sonucuna dair analizinin işaret ettiği sürecin güçlenerek sürdüğünü gösteriyor. Konda Araştırma, 2023 seçimlerinin analizinde, "Toplam seçmen üzerinden bakıldığında; Ak Parti 24 Haziran oylarından 6,3 puan, 1 Kasım oylarından 12,1 puan kaybetmiştir" vurgusunun altını birkaç kez çizmişti. AKP iki metropol, İstanbul ve Ankara'da 2018'e göre 5,5, 1 Kasım 2015'e göre 11,7 ve 7 Haziran'a göre 2,5 puan oy kaybetmiş durumda. 8 metropol olarak kategorize edilen Antalya, Adana, Bursa, İzmir, Gaziantep, Konya, Kocaeli, Mersin bölgesinde ise 2018'e göre 5 puan, 1 Kasım 2015'e göre 10,5 puan, 7 Haziran 2015'e göre 2,6 puan kaybetmiş vaziyette. Konda, "AKP'nin 24 Haziran 2018'e göre en çok oy kaybettiği küme -7,4 puan ile 54 ilden olmuş, diğer kümelerde Ak Parti'nin oy kaybı, Türkiye genelindeki kaybının gerisinde kalıyor" açıklamasını yapmıştı.

Artık yoksullar AKP'den daha sert bir şekilde kopmaya, bu parti seçmen kitlesini, bazı gazetecilerin Yeniden Refah AKP'nin omurgasına neşter attı diyeceği kadar hızlı

bir şekilde kaybetmeye başladı. İstanbul'da AKP kaleleri diye bilinen ilçeleri iktidar partisi beklemediği bir hızla kaybetti. 14 Mayıs seçimlerinde AKP 24 ilçede birinci, CHP 15 ilçede birinciydi. Son seçimlerde ise CHP 26 ilçede birinci, AKP ise 13 ilçeyi kazanabilirdi. 14 Mayıs seçimlerinden sonra AKP'nin seçimin en büyük kaybedeni olduğunun altını çizmiştik. Şimdi AKP, yıllardır kazandığı Beyoğlu belediyesini ve birçok yoksul ilçeyi kaybetti. Yoksulların AKP'den ne kadar hızlı koptuğunu görmeyenlerin ve AKP-MHP liderliğinin karanlık politikalarını eleştirenlere AKP liderliğiyle tabanını bir tutuyorsunuz diyen AKP aşıklarının görmediği gerçek budur.

AKP tabanı tarafından boykot edildi

14 Mayıs seçimine katılım yüzde 88,92 olmuştu. Bu oldukça yüksek bir oran. 31 Mart'ta ise yüksek katılım olan birçok ilde katılım oranı düşerken AKP buralarda ciddi yara aldı. Bir araştırmancının AKP'nin yüksek oy aldığı Gaziantep'te yaşadığı gerilemeyi özetlerken söylediği gibi, 14 Mayıs 2023'te Gaziantep'te katılım oranı yüzde 86,06 olmuştu. 31 Mart yerel seçiminde bu oran 70,76'ya gerilemiş. Geçen milletvekili seçiminde 508 bine yaklaşan AKP'nin

oyları 31 Mart'ta il genel meclisinde 323 bine inmiştir. Yeniden Refah Partisi ise 100 bin dolayında oy artışı sağlamış.

Yıllardır çok basit bir aritmetik gerçeğin altını çiziyoruz: AKP'yi yenmenin yolu tabanının bir kesiminin AKP'yi desteklemekten vazgeçmesini sağlamaktır. Bu seçimlerde bu sağlandı. AKP'ye oy veren kitlelerin bir kesimi sandığa gitmeyerek, bir kesimi sandığa gidip YRP'ye ya da ana akım muhalefete oy vererek iktidar partisine sert bir tokat attı. Gerçekten de iki seçim arasında sandığa gidenlerin sayısı yaklaşık 5 milyon 800 bin kişi geriledi. AKP'nin omurgası sayılan 51 ilde "CHP, bu illerin seçmen tabanında MHP'nin gerisinde üçüncü parti konumuna düşmekteydi. CHP, geçen 31 Mart'ta bu kez ikinci parti konumuna çıkmıştır."

Düşmanını seçme hakkı

Siyasi arenanın iki düşman kampa indirildiği ve insanların önüne bu bloklaşmadan birisini tercih etmek üzere sandık kurulduğu her seferinde net bir tartışma yaşanıyor. 14 Mayıs seçimlerinde HDP'nin de cumhurbaşkanı adayı çıkart-

madığı koşullarda Kılıçdaroğlu'na oy çağrısı yapan öncü işçiler ve devrimci sosyalistler, CHP'nin o zamanki genel başkanı müthiş bir siyasal alternatif olduğu için değil, siyasal dengelerde yaşanacak değişimin yaratacağı olanakları gördüğü için oy çağrısı yapmıştı. Birileri burnunu kapayarak CHP'ye oy çağrısı yaptıklarını iddia ettiklerinde komik duruma düşmüşlerdi. Gırtlığına kadar foseptik çukurunda yapılan politikada burnuna mandal takmak kimseyi kurtarmaz. Üstü başı pislik içinde olanların sadece kokudan rahatsız olması ilginç bir sterilizasyon mantığı elbette. Ama Türkiye'de politik alanda steril kalacağını düşünen bir "sol" damar daima olagelmıştır.

Kılıçdaroğlu'na sosyalistlerin yaptığı çağrı tıpkı Kürtlerin, LGBTİ+'ların, kadınların, işçilerin yaptığı oy çağrısında olduğu gibi kiminle hangi koşullarda mücadele edeceğine yönelik bir çağrıydı.

Bu seçimlerde karmaşık bir politik hat izleyen Kürt hareketi hem İmamoglu'na hem kendi adaylarına çağrı yapmış oldu. İmamoglu'na çağrı yapanlar bayıldıkları için değil, İmamoglu'nun kazandığı ve

AKP-MHP'nin toplamda yenildiği koşullarda mücadele etmenin çok daha kolay olduğunu düşündükleri için bunu yaptılar.

Kuşkusuz AKP'nin yenildiği ama DEM Parti'nin de 3'üncü büyük parti olduğu bir İstanbul seçim sonucu çok daha işlevsel olacaktı. Şimdi 5'inci sırada ve çok düşük bir oy oranıyla etkisi geçici de olsa bir ölçüde gerilemiş bir Kürt hareketiyle karşı karşıyayız.

Fakat açık olan şu: Yıllardır halka kan kusturan, göçmenleri bir pazarlık aparatı gibi kullanıp her ırkçının müdahalesine açık hâle getiren, tüm özgürlüklerin üzerinden silindir gibi geçmeye çalışan, KHK'larla yüz binlerce insanı aç ve işsiz bırakan, fakirden alıp zengine veren ekonomik politikaların altına imza atan iktidar bloku yenilmiştir. Emeklilerin ahını alan iktidar, emekli düşmanı politikaların hesabını vermiştir ve bu daha hesap verme sürecinin başlangıcıdır.

Bu iktidar, hiçbir şey olmamış gibi yoluna devam etmek isteyecektir ama her önemli dönemde 31 Mart seçim yenilgisi kendisine hatırlatılacaktır.

UMUT İMAMOĞLU'NDA DEĞİL MÜCADELEDE

AKP-MHP koalisyonuna ve Türk usulü başkanlık rejimine karşı biriken öfke herkesin tahminlerinin çok ötesindeydi. Anket şirketleri son bir haftada anketlerde görülen garipliklerden söz ediyorlar. İnsanlar sadece belediye yönetimlerinin değişmesini önemsedikleri için değil bu iktidardan kurtulmanın bir adımı olarak gördükleri için de belirgin tutumlar aldılar. AKP kendi tarafından sert bir şekilde protesto edilirken, MHP gerilerken, Kürtler, yoksullar ve işçiler iktidarı net bir şekilde cezalandırırken şimdi görülmesi gereken kartların yeniden dağıldığıdır.

14 Mayıs seçimlerinin hemen ardından Erdoğan'ı yenmenin mümkün olduğunu anlatıyoruz. Bunu iç politikada sürekli kriz ve yönetememe haline, dış politikada emperyal güçlerden bağımsızmış gibi davranışa da açıkça dile getirilen bölgesel yayılmacı hırsların duvarlara çarpmasına, ne yaparsa yapsın Kürt halkının direncini kıramamasına, ekonomik krizi derinleştiren ve yoksulları daha da öfkeliendiren ekonomi politikaları savunmasına ve nihayet Türk usulü başkanlık rejiminin iflasına dayandırdık.

Önümüzdeki dönem tüm bu başlıklarda mücadele çok daha sertleşecek. Çünkü tüm bu alanlarda bu iktidar, bu kez kendi iç krizini de derinleştirerek çamura saplanacak. Mehmet Uçum-Bahçeli ve diğer önde gelen AKP'liler arasındaki tartışmalara daha sık tanık olacağız.

Bahçeli hemen, Erdoğan ise bir süre sonra aynı tas aynı hamam yöntemini benimsediklerini gösterdiler. Bahçeli gerekirse sandık demokrasisini bile iptal edebileceklerini ilan ederken Erdoğan demokratik hiçbir hamle içinde olmayacağını gösterdi. Hatta Irak ziyareti ve sert bir sınırötesi operasyona

hazırlıklar, sıkışık durumdaki, ağır bir seçim yenilgisi almış iktidarın muhalefeti paralyze etmek için değerlendireceği bir milliyetçi hizaya sokma aracı olarak da kullanılacak.

İktidar blokunun planları ne olursa olsun, 31 Mart seçim yenilgisiyle güç dengelerinde sert bir değişim yaşandığını devlet bürokrasileri, egemen sınıflar, tüm yargı alanı, hatta Erdoğan ve Bahçeli çok iyi biliyor.

İktidar her şeye rağmen şu iki adımı atacak: Birincisi işçi sınıfına ağır bir ekonomik saldırı programı hayata geçirilecek, diğeri ise Kürt sorununda zaman zaman sert askeri çözümler ağırlık kazanacak. Bu alanlarda iktidar ne kadar sertleşirse sertleşsin 31 Mart, tüm ezilenlerin aklında yer edinmiş olacak. Bu iktidar blokunu yenmek mümkün, çünkü bir kere yenildiler.

İşte burada antikapitalist bir alternatifin inşa edilmesi çok önemli. Çünkü, muhalefet saflarında CHP etrafında kümelenme ve parlamenterist eğilimlere daha fazla sahip çıkma konusunda güçlü emareler var. CHP'nin sol olmadığını anlatmak, mecliste vekillik kazanmak için seçim ittifakları yerine sokakta işçi sınıfı ve Kürt yoksullarının mücadele ittifakını hedefleyen yeni birleşik cepheleer yaratmak için kolları sıvamak zorundayız. Yoksulluğa, ırkçılığa, Gazze'deki soykırıma, Kürt sorununda askeri çözüme, göçmen düşmanlığına dur diyecek bir antikapitalist birleşik mücadele AKP tabanındaki kopuşu hızlandırıp kalıcılaştırmakla kalmayacak, umudun CHP ya da İmamoglu'nda değil kendi mücadelelerimizde olduğunu da gösterecek.

NEDEN İŞÇİ DEVLETİNİ SAVUNUYORUZ?

Sosyalizmi ilk merak etmeye başladığımda evde bulduğum İzm Nedir? başlıklı bir kitabı okumaya başlamıştım. Kitaba göre sosyalizm, her şeyin devlet mülkiyetinde olmasını savunan, devleti öne çıkaran bir görüştü. Komünizm ise bu mülkiyetin daha diktatörce bir biçimiydi. Bir yandan eşitlik, adalet ve özgürlükten söz eden bir akımın devlete bu kadar vurgu yapmasını bir çocuk olarak yadırgamıştım doğrusu. O güne kadar bildiğim sosyalistler hep devlet tarafından düşman olarak görülmüştü. Durum böyleyken sosyalistler neden devleti savunsundu ki?

İyi ki, o günlerde o kitaba kanıp da sosyalizm ile ilgilenmekten vazgeçmemişim. Daha sonradan öğrendim ki yazılanların sosyalizm ile pek ilgisi yok. Evet, sosyalistler kapitalist devletin yıkılmasını ve yerini kolektif mülkiyete dayalı bir işçi devletinin alması gerektiğini savunuyor. Ancak bunun devleti yüceltmekle değil yok etmekle ilgisi var.

Günümüzde kendini tüm toplumun devletiymiş gibi gösteren devletler en temelde bir sınıfın, üretim araçlarının mülkiyetini elinde bulunduran burjuvazinin toplumun diğer sınıfları üzerinde baskı kurmasının bir aracı. Kapitalist devlet asıl olarak bu sınıfın iktidarını sürdürmeye yarıyor. Bunu sadece baskı aracılığıyla yapmıyor, aynı zamanda toplumun büyük çoğunluğunu "hepimiz aynı gemideyiz" masalına ikna ederek de yapıyor. Bunun için de kendilerini "ulus" kutsaması üzerine inşa ediyorlar. Ancak ne zaman bu iktidar tehlikeye düşse devletin gerçek yüzü ortaya çıkıyor. İşçiler hak aradığında, kadınlar eşitlik talep ettiğinde, ezilen uluslar kendi kaderlerini tayin etmek istediğinde, LGBTİ+'lar varlıklarının tanınmasını istediğinde yani ezilenler hak talep ettiğinde karşılına çoğu zaman devlet dikilir.

Ezilenler elbette tarih boyunca mücadele etmiş ve devlet karşısında pek çok hak elde edebilmiştir. Burjuva devleti elbette çeşitli mücadelelerle daha demokratik kılınabilir ve kılınmalıdır. Ancak burjuva devlet aygıtı ve onun işleyiş biçimlerinden olan burjuva demokrasisi, nihai olarak gerçek bir demokrasiyle yani sömürünün ortadan kalktığı bir düzenle çelişmek zorundadır. Burjuva devlet, son tahlilde demokrasiye karşıdır.

Karl Marx, işçi sınıfının mücadelelerini odak noktasına alarak devletin sınıflar üstü olduğu fikrine saldırmıştı. İşçilerin ilk iktidar deneyimi olan 1871 Paris Komünü'nde işçiler kendi özyönetim organı olan Komün'ü kurmuş, Fransa ile savaş hâlinde olsalar da işçi iktidarını ezmek için o devletle beraber tavır alan Avrupalı kapitalist devletler tarafından ezilmişti. Marx, buradan yola çıkarak kapitalist devletin işçi sınıfı tarafından devralınamayacağını görmüştü. İşçi sınıfına, tamamen yeni türden bir devlet gerekiyordu.

Bu devletin hangi aygıtlar üzerine yükseleceği, 20. yüzyıl başındaki devrimlerle daha da belirgin hâle geldi. Rusya'da Sovyet adı verilen işçi konseylerini kuran işçiler 1917 Ekim Devrimi'nde iktidarı ele geçirdi. Bu Lenin'in tabiriyle 'tamamen yeni türden bir devlet'ti. Ekim Devrimi'nden ilham alan Almanya, Macaristan ve İtalya gibi pek çok Avrupa ülkesinde benzer konseyler kuruldu. Ancak bu devrimler Rusya'daki gibi başarıya ulaşamadı.

En demokratik burjuva devletinden çok daha demokratik olan işçi iktidarının amacı, tüm toplumu özgürleştirerek sınıf iktidarının kendisine son vermek ve devletin ortadan kalkması, devletsiz komünist bir dünya kurulmasıydı.

Rusya'da devrimin tek ülkeye sığılması sonucu iktidara gelen Stalinist bürokrasi, kendisini egemen sınıf olarak örgütleyerek işçi devletini yok etti. Geriye İzm Nedir? kitabındaki gibi devleti yücelten bir diktatörlük kaldı ve nihayetinde bu ve benzeri devletler yine işçilerin eylemiyle yıkıldı.

Sosyalistler, işçi konseylerine dayalı bir demokrasi ve bir gün devletin ortadan kalkacağı bir dünya için mücadeleye devam ediyor.

109. YILDÖNÜMÜNDE ERMENİ SOYKIRIMI:

NASIL BİR MÜCADELE?

24 Nisan 1915'te İstanbul'da gözaltına alınan Ermeni aydınlar

ATILLA DIRİM

Yüz binlerce insanın çoluk çocuk denmeden katledildiği Ermeni Soykırımı'nın üzerinden 109 yıl geçti. Bu uzun zamanın önemlice bir kısmında tarihin gördüğü en ağır soykırımlarından biri görmezden gelindi, yok sayıldı, inkâr edildi, soykırımın yapıldığına dair bir şeyler söylemeye çalışanlara da abanın altından ve üstünden sopa gösterilerek, "Gerekirse yeniden yaparız!" tehdit ve imaları hiç eksik edilmedi.

İnkâr ve çarpıtılan gerçekler

Uzun yıllar boyunca Ermeni Soykırımı hakkında bilgiler son derece sınırlıydı. Daha doğrusu, soykırım gerçeği, ters yüz edilerek anlatılıyor, kurban, düşmanmış gibi gösterilerek yapılanlar haklı çıkartılıyordu. Başta okul kitapları olmak üzere, Türkçe neredeyse bütün kitaplar, o döneme dek "sadık tebaa" olarak bilinen, yüzyıllar boyunca Türklerle iç içe yaşamış Ermenilerin, dış güçlerin etkisi altında kalarak Ruslarla işbirliği yaptığını, dördüncü kol faaliyeti gösterdiğini, ihanet içinde Türkleri arkadan vurduğunu ve düşmanla daha fazla işbirliği yapmamaları için zarar veremeyecekleri bir bölgeye tehcir/sürgün ettirildiklerini anlatıyordu. Üstelik bu tehcir insanı koşullar içinde gerçekleşmişti ve savaş bitip de tehdit ortadan kalkınca, geri dönmelerine izin verilecekti. Eh, düşmanla işbirliği içinde Türklere ihanet eden insanlara bu davranış normal değil miydi? Kim kendisine zarar verecek birilerinin varlığına sessizce göz yumardı ki? Ermeniler, içimizdeki haindi. Ve halen de bu potansiyeli barındırıyorlardı.

Egemen anlatı neden kabul görüyor?

Karl Marx, Alman İdeolojisi adlı eserinde "Egemen sınıfın düşünceleri, her çağda egemen düşüncelerdir: Yani, toplumun maddi egemen gücü olan sınıf, aynı zamanda egemen fikrî güçtür. Maddi üretim araçlarını elinde bulunduran sınıf, bu sayede aynı zamanda zihinsel üretim araçlarının da üzerinde denetim kurar; böylelikle zihin-

sel üretim araçlarından yoksun olanların düşüncelerini de, genel olarak, kendine tabi kılar" der.

Marx'ın bu tespitine uygun olarak, Türkiye egemen sınıfının yarattığı ve Kurtuluş Savaşı olarak popülerleştirilen kuruluş mitosunu halen toplumun geneli tarafından benimseniyor. Kuruluş mitosunu, emperyalist devletlerin mazlum ama onurlu bir millete saldırdığını, bu saldırıya iç düşmanların da katıldığını, bunların başında da Ermenilerin geldiğini, ancak Mustafa Kemal liderliğindeki kurtuluş hareketinin yoksul, imkânları tükenmiş halkı örgütleyerek emperyalizmi kovduğunu ve bağımsız cumhuriyeti kurduğunu anlatır. Bu cumhuriyet en son Türk devletidir, yıkılırsa yenisi kurulamayacaktır, bu yüzden de gözbebeği gibi bakılması gerekmektedir.

Çarpıtılan gerçekler üzerine kurulan bu mitos, nihayetinde inkârı gerektirdiği için egemen kapitalist sınıf için büyük önem taşır. Çünkü soykırım gerçeğinin toplumun geneli tarafından kabul görmesi halinde, yalanlar üzerine inşa edilen binanın, yani devletin kalıcı hasarlar alması söz konusu olabilir. Bu tehlikeye karşı kuruluş mitosunu daha ana sınıftan itibaren çocuklara anlatılmaya, beyine kazınmaya başlanır. Bu mitosun doğru olmadığını söyleyen ya da mitos aleyhine yazıp çizenlerin düşman olduğu ya da düşmanlar için çalıştığı öğretilir. Bunun başarıyla yapıldığını ve toplumun geneli için kuruluş mitosunun son derece önemli ve hatta dokunulmaz, kutsal olduğunu söylemek gerekir.

İnkâr zırhında çatlaklar

Ancak yine de inkâr zırhında önemli çatlaklar açıldığını söyleyebiliriz. 1990'lı yılların ikinci yarısından itibaren, soykırımla ilgili çalışmalar Türkiye'de de yer almaya, konuyla ilgili kitaplar yayınlanmaya başlandı. Özellikle Hrant Dink'in 2007'de katledilmesinin ardından, soykırımın tanınması için faaliyetler gösteren oluşumların sayısı artmaya başladı. 2010 yılında İstanbul Taksim'de ilk soykırım anması düzenlendi, paneller, sosyal medya yayınları, konuşmalar birbirini izledi.

2008'de dünyayı etkisi altına alan ve giderek derinleşen kapitalist kriz, 2015'ten itibaren dünyanın genelinde otoriter iktidarların işbaşına gelmesine, mevcut iktidarların otoriterleşmesine ya da otoriter eğilimlerin güçlenmesine yol açtı. Türkiye'de de bu süreç yaşandı ve Ermeni Soykırımı'nın tanınması yolundaki çabalar üzerindeki baskılar artırıldı. Ancak cin şişeden bir kere çıktı ve artık tekrar içeri sokulması mümkün değil; esas mesele, bu ağır baskı koşullarında nasıl mücadele vermeli, ne yapmalı?

Nasıl bir mücadele?

İnkâr zırhındaki çatlağa rağmen, kurucu mitosun temelini oluşturan ve "Ermeniler günün birinde geri gelip sizi kovabilir, sahip olduğunuz her şeyi elinizden alabilir" korkusu, hâlen toplumun genelini etkisi altına almış durumda.

Hak ve özgürlük mücadelesi veren öznelerin veya grupların "Ermeni(ci) olmakla" itham edilmediği, milyonlarca işçinin ve ezilenin nezdinde "itibarsızlaştırılmadığı" gün yok gibi. Tamamen bir önyargı halini almış olan bu korkunun üstesinden gelebilmek, işçi sınıfının bakışlarını hayali düşmanlardan çevirerek patronlara yöneltmek, Ermeni Soykırımı'yla yüzleşmeyi ve hesaplaşmayı gerektiriyor. Ancak işçi sınıfını ve ezilenleri bunu yapmaya ikna etmek, sınıfın gündelik mücadelesi içinde, sınıfın güvenini kazanmakla mümkün olur.

Sınıfın gündelik mücadelesi ise çok yönlü ve çok katmanlı bir mücadeledir. Türk-Türk olmayan, kadın-erkek, yerli-göçmen, hetero-LGBTİ+ olarak bölünmüş bir sınıfın birleşerek temel hak ve özgürlük mücadelesi vermesi mümkün değildir. Bundan ötürü dünyanın tüm işçilerini birleşmeye çağıran sosyalistlerin, bu birliği sağlamak için ırkçılığa, milliyetçiliğe, cinsiyetçiliğe ve sınıfı bölen her türden ayrımcılığa karşı amansız bir mücadele vermesi gerekir.

1 MAYIS'TA KAÇIRILAN FIRSATLAR

İktidarın ve temsil ettiği patronların ekonomik saldırısını püskürtmek için kitlesel 1 Mayıs gösterileri iyi bir fırsat olabilirdi. Fakat konfederasyonlar ayrı ayrı eylemler yaparak bu imkanı kullanmayı bir kez daha kaçırdı.

31 Mart yerel seçimlerinde Erdoğan ve ortaklarının yenilgisinin başlıca sebebi yürüttükleri ekonomi politikaydı.

Sandık kapandı, şimdi kartlar yeniden dağıtılıyor. İşçilerin bu gidişatı tersine çevirebilecek yegane aktör olarak ortaya çıkmaları hem bir gereklilik hem de uygun koşullara sahip.

İşçi sınıfının uluslararası birlik, dayanışma ve mücadele günü olan 1 Mayıs'ta birleşik gösteriler düşük ücret dayatmasına, geçim sıkıntısına, iş cinayetlerine karşı milyonlarca çalışanın sesini duyurduğu kürsüler olabilirdi.

Bu gerçeğe rağmen sendikal konfederasyonlar ayrı ayrı mitingler yapma planlarını duyurdu.

En fazla üyeye sahip Türk-İş, 1 Mayıs mitingini Bursa'da yapacak.

Hak-İş konfederasyonu Kocaeli'nde kutlama yapacak.

DİSK ve KESK ise İstanbul'da Taksim'de buluşma çağrısı yaptı.

Memur-Sen, Samsun'da miting yapacağını duyurdu.

Sendika yönetimleri arasındaki rekabet ve görüş farklılıkları, 1 Mayıs'ın ortak bir mücadele kürsüsü olmasının yine önüne geçti.

İşçilerin, emekçilerin, emeklilerin bugünkü ihtiyacı birleşik ve kitlesel 1 Mayıslardır. Fakat mücadele elbette bir güne sınırlı değil. Bundan ders çıkartıp, doğru olanı hayata geçir-

mek gerekiyor.

TAKSİM GİRİŞİMİNE NASIL BAKIYORUZ?

1 Mayıs gösterileri hemen her şehirde yapılacak. Fakat en fazla nüfusa sahip işçi kenti olan İstanbul'daki 1 Mayıs, her zaman genelimiz için büyük önem taşıdı.

Yerel seçimlerden sonra aksiliselim her işçinin beklediği, İstanbul'da kitlesel ve birleşik bir mitingdi. DİSK ve KESK bunu hazırlayabilir, mücadeleciler Türk-İş sendikalarının da yer almasını sağlayabilirdi.

Fakat bu olmadı. Önce KESK, ardından DİSK ayrı girişimlerle Taksim Meydanı'na çıkma kararı aldı. Üyelerinin çoğunluğu ücretli emekçi olan TMMOB ve TTB gibi meslek odaları da bu girişime destek verdi.

Taksim çağrısı yapan emek örgütleri şu gerekçeyi sundular:

Taksim Meydanı, 2013'ten bu yana 1 Mayıs kutlamalarına

kapatıldı. Anayasa Mahkemesi (AYM), geçen Aralık'ta verdiği kararda "1 Mayıs'ta Taksim'de olmak her işçinin, emekçinin hakkıdır" demişti. Dolayısıyla AYM kararı uygulanmalıdır.

Teoride bu fikrin tartışılır bir yanı yok. Eğer Taksim Meydanı biz işçilere açılsaydı, yasaksız yıllarda olduğu gibi çok büyük bir gösteri düzenlenebilirdi.

Pratikte ise Taksim yıllardır devlet tarafından işçilere ve demokratik gösterilere kapatılmış durumda.

Nitekim İstanbul Valiliği, Taksim Meydanı'nı kapalı tutmakta ısrarlı. Üstelik iktidar bloku bırakın kararlarını uygulamayı AYM'nin yetkilerini ortadan kaldırmak ya da kapatmaktan söz ediyor. Yerel mahkemeler uzun süredir anayasaya göre en yüksek yargı organının kararlarını uygulamıyor.

Bu durumda 1 Mayıs'ta Taksim çağrısı yapan sendikalar ve örgütler, çeşitli noktalardan alana girmeyi zorlayacak.

Fakat İstanbul'daki işçilerin çoğu bu yasak karşısında, demokratik-yasal bir miting olmadığı için o günü eylemsizlikle geçirecek.

Sosyalist işçiler olarak bu durumu kabul edilemez görüyoruz.

Elbette 1 Mayıs 1977 katliamını unutmuyoruz.

Yasaksız 1 Mayıs'da Taksim'deki müthiş gösteriler, işçi hareketinin geleneğinde unutulmaz deneyimlerdir.

Sosyalist işçi okurları da Taksim çağrısına uyacaktır.

Fakat İstanbul'un başka bir yerinde yüz binlerce kişinin katılabileceği ve sesimizi güçlüce duyurabileceğimiz 1 Mayıs mitingi imkanı varken bunun kullanılmamasını doğru bulmuyoruz..

Bu yaklaşımın artık son bulmasını, en geniş işçi ve emekçi kesimlerinin katılabileceği birleşik kitlesel gösterilerin hayata geçirilmesini istiyoruz.

BİRLİKTE VE KİTLESEL 1 MAYISLARA İHTİYACIMIZ VAR

1 Mayıs, işçi sınıfının haklarını ve taleplerini dile getirmek için hem tarihsel bir öneme sahip bir gün olması hem de günümüzde de süregelen mücadelenin de bir ifadesi olması açısından önemli bir gün. Bu yıl da daha kısa çalışma saatleri, daha iyi ücretler, sendikalaşma, iş güvenliği, vergide ve ücretlerde adalet gibi konular, işçilerin 1 Mayıs'ta seslerini duyurdukları temel talepleri arasında. Bizler bu taleplerimizi kitlesel şekilde ve tüm sendikalar bir arada haykırarak istiyoruz. Birlikte mücadele etmek, önümüzdeki günlerde krizin faturasını işçi sınıfına çıkarmak isteyen sermayeye karşı sert geçecek mücadelede, umutlu olmamızı ve taleplerimizi kazanma yeteneğimizi ve güvenimizi sağlayacaktır.

Bu 1 Mayıs'ta daha adil, daha eşit bir toplum için taleplerimizi haykıracağımız gibi, İsrail'in 7 Ekim'de saldırıları ile başlayan, 40 binin üzerinde Filistinlinin ölümüne yol açan savaşını, katliamını da protesto eden ve Filistin halkı için acil ateşkes isteyen barış talebimizi de haykıracağız.

Berna - Eğitim Sen

İŞÇİLERİ BÖLEN FİKİRLERE TAVİZ YOK

Hak mücadelesinde her zaman kitleselliğin öneminin altını çizmeye çalışıyoruz, çünkü talepler ne kadar çok kişi tarafından sahiplenilirse, karşılığını bulmak doğru orantılı olarak o kadar kolay oluyor.

Kitlesellik, tüm farklılıklarımıza rağmen bir araya gelebilmek ve bizden çalışanları geri alabilmemiz adına çok önemli. Günün sonunda bizi birleştiren şey, uğruna mücadele ettiğimiz ilkelerimiz, karşısında durduğumuz haksızlıklar olmalı.

İşçi sınıfını bölmeye çalışan her türlü milliyetçi, cinsiyetçi, fobik, ayrımcı ve ayrımcı fikirlerin karşısında güçlü durabilmek çok önemli.

Sınıf bilincini oluşturabilmek, işçi sınıfının birliğini kurabilmek adına çok önemli. İşçi sınıfı, sadece fabrikada çalışan işçiler tarafından oluşturulmuyor. Çalıştığı yer veya pozisyon itibarıyla kendisinin işçi sınıfından ayrıştığını düşünenlerin de aslında işçi olduğunun bilincinin yerleştirilmesi bu açıdan oldukça önemlidir.

Günün sonunda işçi sınıfının sömürsü üzerinde yükselen egemen fikirlerin ezilebilmesi için, çoğunluk olan işçi sınıfının aynı talepler ve fikirler etrafında bir araya gelebilmesi bu açıdan oldukça değerlidir.

Dila Ak - DSİP

Taksim'de 1 Mayıslar,
1977-2022

EKO-FAŞİZMİN AYAK SESLERİ

Diziyi Netflix'ten izleyebilirsiniz

TUNA EMREN

Cixin Liu'nun Hugo ödüllü üçlemesinin ilk kitabı olan "Üç Cisim Problemi" geçtiğimiz günlerde, "Game of Thrones"un yaratıcılarının elinde şekillenmiş bir Netflix uyarlaması olarak çıktı karşımıza. Fakat bu uyarlama kitabın TV ekranlarına ilk yansıması sayılmazdı. Nitekim üçlemenin ilk kitabı geçtiğimiz yıl Çin'de, "San-ti" (Üç Cisim) ismiyle uyarlanmış ve kitaba oldukça sadık kaldığı için övgüyle karşılanmıştı.

İleri derecedeki bilimsel bilgisi ile bilimkurgunun araçlarını harmanlayan yazar bu üçlemesine Çin'in Kültür Devrimi ile başlıyor ve Maoizmin çevresel yıkımını da Kültür Devrimi eleştirisine dahil ederek ilerlerken hikayesini, insanlığı yok etmekle tehdit eden istilacı bir uzaylı uygarlığına doğru taşıyor.

Netflix'in yapımı, Çin kültüründen öğelerle yoğrulmuş bir romanı fazlaca "Batılılaştırdığı", kaynak materyalden saparak kendine göre değişiklikler yaptığı argümanlarıyla, Çin milliyetçileri tarafından eleştiri yağmuruna tutuldu.

Aslında kitabın ve anlatıda ona sadık kalan ilk TV uyarlamasının çok daha rahatsız edici birkaç yönü var ki bunlardan biri de uzaylıların ele almış biçimi. Liu çeşitli röportajlarında, uzaylıları ırk ve/veya milliyet için bir metafor olarak kullanan yaygın bilimkurgu davranışından kaçınıyor olduğunu ima etse de okuyucusuna öyle yansımıyor. Hatta üçlemenin ikinci cildinde, birbirlerinin varlığını öğrenen akıllı medeniyetlerin birbirlerini yok etmeye çalışacaklarına dair bir teori de çıkıyor ortaya: 'Uygurliklar büyüme ve genişlemeye çalışır'.

Bir diğeri ise yerkürenin ekolojik sorunlarını, ele geçirdikleri gezegende tek başlarına yaşa-

mak istedikleri ta en başından belli olan uzaylıları dünyaya davet ederek çözmeye çalışan bir karakter olan Mike Evans (Jonathan Pryce) karakterinde ortaya çıkıyor. Babasının Kızıl Muhafızlar tarafından öldürülmesinin acısını tüm insan uygarlığına yönlendirilmiş bir intikam arzusu gibi taşıyan ve bu arzusunu, insanların kendi sorunlarına çözüm geliştirme becerisi olmadığı iddiasıyla mantıklı kılmaya çalışan Ye Wenjie (Rosalind Chao) tüm insanlık adına -fakat insanlığın geri kalanından gizleyerek- karar verip San-ti uygarlığıyla dünyanın konumunu paylaşıyor. Daha sonra devreye giren Evans karakteri ise ekolojik sorunların çözümünü, tanrısalılaştığı bu otoriter ve sömürgeci uygarlığın ellerinden bekliyor.

Böylece yazarın kitap boyunca normalleştirilmiş bir anlatıyla işlediği milliyetçi, hatta ırkçılığa kapı aralayan tutum ile yerleşimci sömürgecilere kucak açma tutumu arasında gidip gelen bir hatta bırakıyor okuyucusunu Liu. Ve bunu yaparken, daha nitelikli bir etik algı geliştirmiş de büyük resme oradan bakıyormuş gibi davranıyor.

İşin tuhaf yanı, kitap bu unsurlarına rağmen pek eleştirilmeyip bilakis bilimselliğinin yanı sıra "çevreci" de olmakla ve "insan-sonrası"ni açık fikirlilikle yeniden düşünmeye teşvik etme becerisiyle övüldü.

Eleştirilere maruz kalmış olsa da Britanya uyarlamasını, kitabın neredeyse birebir işlenmiş hali olan Çin uyarlamasından çok daha iyi yapan unsur, bu kaygan zeminden hızla uzaklaşmış olması. Ancak o da hikayenin en kritik noktalarından birinde, neden gerek duyulduğunu çözemediğimiz bir şiddet pornografisine başvurma hatasına düşüyor.

DUNE VE "KAHRAMAN KURTARICI"

IRMAK YAVLAL

Frank Herbert'in yazdığı ve ilk kitabı 1965 yılında yayınlanan Dune serisi, Denis Villeneuve'un yönetmenliğini üstlendiği, bu yıl ikinci kez beyaz perdeye taşınan ve gişe rekorları kıran filmler sayesinde, yeniden azımsanamayacak bir popülerlik kazandı.

Dune'un politik ve ekolojik eleştirileri, tam da kapitalizmin çoklu krizler yaşadığı günümüz dünyasında, beyaz perde ile popüler kültüre dönüşünü son derece ilginç hale getiriyor.

Yayınlandığında Hugo ve Nebula ödülleri kazanan, dünyanın en çok satan bilim kurgu kitaplarından biri olan Dune'da pek çok farklı tema bulabiliyoruz: din, savaş, çevre ve ekoloji, politik çatışmalar, sömürgeleştirme... Feodal yapılar, emperyal mandalar ve kritik bir kaynağın tekeli kontrolü tarafından çerçevesi çizilen Dune evreni, politik pek çok tartışma için son derece verimli bir zemin sunuyor.

Bütün bu temaların iç içe geçtiği bir metin olması, Dune'un yayınlandığından bu yana çok farklı şekillerde yorumlanmasına yol açtı. Kimileri kitabı öjeniye öven Oryantalist bir rüya olarak görürken, diğerleri kahraman kültürünü eleştiren ve ihanete uğrayan devrimci hayalleri anlatan bir hikaye olarak değerlendirdi.

Frank Herbert ise birçok kez Dune'un ana temasının, "süper kahramanın tehlikeleri" olduğunu dile getirdi. Herbert, romanı ortaya çıkaran kıvılcımın, "süper kahramanların insanlık için bir felaket olduğu" inancı ve bir kahramanı yücelten mit yaratma dürtüsünün, kaçınılmaz olarak "demagoglardan, fanatiklerden... ve masum ya da o kadar masum olmayan seyircilerden" oluşan, zehirli ve totaliter bir toplumsal sistem yaratışını dramatize etme arzusu olduğunu söylüyor.

Denis Villeneuve'un filmi de toplumsal dinamikleri ve çok uluslu bir imparatorluğun karmaşık mekanizmalarını inceleyerek, "toplumun kaderini" şekillendirmede inancın ve liderlerin etkisi hakkında sorular gündeme getiriyor ve izleyicileri Herbert'in kurgusal dünyası ile kendi toplumsal yapılarımız arasındaki paralellikler üzerine düşünmeye davet ediyor.

Film, Paul'un kişisel yolculuğunu güç, din ve kader temalarıyla iç içe geçirerek yalnızca "kahraman kurtarıcı" arketipine meydan okumakla kalmıyor, aynı zamanda izleyiciyi toplumların kahramanlarını inşa etmekte kullandığı mekanizmaları incelemeye çağırıyor.

Bu nedenle, belki de hem kitabın hem de filmin verdiği cevaplardan çok, sorduğu sorulara odaklanmamız gerekiyor.

Filmi tanıtım afişlerinden biri

ÇİĞİRİNDAN ÇIKMIŞ BİR DÜNYAYI ANLAMLANDIRMAK İÇİN: MARKSİZM 2024

ONUR DEVRİM

Tehlikeli ve istikrarsız bir dünyada yaşıyoruz. Savaşlar, katliamlar, ekonomik krizler, ayrımcılık, ırkçılık ve iklim krizi, bu dünyadaki herkesi etkileyen olgular. Rusya'nın Ukrayna'yı işgali sıcak savaş Avrupa kıtasına yeniden getirdi. İsrail'in 7 Ekim'den sonra Gazze şeridinde giriştiği ve soykırım düzeyine ulaşan katliamlarda on dört bini çocuk otuz dört binden fazla Filistinli öldürüldü. İran ve İsrail arasında giderek Üçüncü Dünya Savaşı'na dönüşebilecek bir savaşın patlak verme ihtimali somut bir riske dönüştü. İsrail'in 1 Nisan'da Şam'daki İran konsolosluğunu bombalamasını, 13 Nisan'da İran'ın İsrail'e yönelik insansız hava araçlarıyla saldırısı ve İsrail'in bu saldırıya karşı 19 Nisan'da yaptığı misilleme izledi. Devletler giderek silahlanmaya daha fazla bütçe ayırıyor, halklarını bir savaş ihtimaline hazırlıyorlar. Küresel iklim krizinin etkileri giderek daha görünür oluyor. Seller, kuraklıklar ve orman yangınları artarken, aşırı hava olayları daha sık görülüyor. Ekonomik olarak ise durgunluklar ve krizler pek çok ülkenin ekonomisini esir alırken, işçi sınıfının dünyanın her yerinde artan bir oranda güvencesiz ve esnek çalışmaya mahkûm edildiğini görüyoruz. Ancak tamamıyla umutsuz bir dünyada da yaşamıyoruz. Dünyanın dört bir yanından milyonlarca insan Filistin'le dayanışmak için sokaklara dökülüyor, iklim krizinin bedelini ödememek için mücadele ediyor, aşırı sağcılara geçit vermeyeceğini haykırıyor.

Türkiye de dünyadaki bu tablodan bağımsız değil elbette. Ülkeyi yirmi yıldan fazla süredir yöneten AKP iktidarı, MHP ile fiilen kurduğu koalisyonla ülkenin rejimini değiştirdikten sonra giderek daha otoriter bir rota izliyor. AKP bir yandan muhafazakâr ve milliyetçi söylemlerle geniş kesimler üzerinde bir hegemonya kurmaya çalışırken, diğer yandan güvenlik kartına oynuyor ve ekonomik krizin bedelini ödettiği milyonların güvende olabilmek için Erdoğan'a muhtaç olduğunu anlatıyor. Oysa bu yalana inanmayanların sayısının hızla arttığını yerel seçimlerde görüyoruz. Milyonlarca kişi ya sandığa gitmeyerek veya başka partilere oy vererek AKP'ye ve Recep Tayyip Erdoğan'a olan tepkisini gösterdi. AKP ilk kez bir seçimde ikinci parti oldu. Ancak seçimin birinci partisi olan Cumhuriyet Halk Partisi'nin de pek çok konuda AKP'den kökten bir farklılığı yok. CHP de temelde Mehmet Şimşek'in savunduğu ekonomi politikalarını

savunuyor. Ayrıca bu parti Tanju Özcan ve Burcu Köksal gibi mültecileri hedefe koyan açıklamalar ve eylemlerde bulunanları bünyesinde barındırıyor. Ekonomik krizin bedelini en yoksulların daha da yoksullaşarak ödemesine karşı CHP de gerçek bir çözüm yolu önermiyor.

Böylesi bir dünyada ve Türkiye'de net fikirler öne sürmek, toplumun nasıl işlediğini, yaşamakta olduğumuz haksızlıkları ve vahşeti doğru anlamlandırabilmek çok önemli. Çünkü hem dünyada hem de Türkiye'de aşırı sağcılar ve ırkçılar, güvenliğin ve istikrarın tek yolunun daha otoriter yönetimlere boyun eğmek olduğunu, farklı olandan nefret etmenin normalliğini anlatarak güç toplamaya çalışıyorlar. Ülkelerindeki göçmenleri, azınlıkları, LGBTİ bireyleri hedef göstererek iktidara gelmeye ve dünyayı kendi otoriter özelemlerine göre biçimlendirmeye çalışıyorlar. Türkiye'de ise Zafer Partisi, mültecileri hedefe koyarak, Nihal Atsız gibi ırkçı figürleri meşrulaştırmaya çalışarak, siyah yabancı öğrencileri hedef göstererek güçlenmeye çalışıyor. Son seçimlerin dikkat çeken partisi, İslamcı Yeniden Refah Partisi ise LGBTİ derneklerini kapatmayı ve kadına karşı şiddetle ilgili 6284 sayılı kanunu kaldırmayı vaat ediyor. Sola ve özgürlüklere düşman güçler, dünyayı çarpıtılmış bir şekilde açıklayarak güç kazanmaya çalışıyorlar.

Oysa dünyayı komplo teorileri temelinde değil, somut toplumsal ve ekonomik ilişkiler temelinde incelemek, şu veya bu grubu günah keçisi haline getirmeden her ülkedeki gerçek egemen sınıfları teşhir edebilmek ve tepkimizi siyasal ve ekonomik gücü elinde tutanlara yöneltmemiz gerek. Marksizm 2024 tam da bunu yapmanın platformu. Dört gün boyunca bir araya gelerek hem dünyada hem de Türkiye'de yaşananları konuşacak, dünyayı değiştirmek için dünyayı anlamaya çalışacağız. Yapay zekâ tartışmalarından Lenin'in fikirlerine, enflasyonun yıkıcı etkileriyle nasıl mücadele edeceğimizden ırkçılığa, otoriter politikalarından iklim krizine, Filistin'le dayanışmayı nasıl büyüteceğimize Kürt halkının özgürlük mücadelesine, ondan fazla konuyu farklı ülkelerden gelen sosyalistlerle birlikte tartışacağız. Gelin, savaş çıkmasından endişelendiğimiz, Filistin'de yaşananlardan dehşete düştüğümüz, sürekli artan fiyatları konuştuğumuz, ayrımcılığa uğradığımız ve durmaksızın çalıştığımız bu dünyayı birlikte anlayalım ve birlikte değiştirelim.

DÜNYAYI BİRLİKTE DEĞİŞTİRELİM

Sosyalist işçi gazetesini yayınlayan DSİP üyelerinin savunduğu temel fikirler:

AŞAĞIDAN SOSYALİZM

► Kapitalist toplumda tüm zenginliklerin yaratıcısı işçi sınıfıdır. Yeni bir toplum, işçi sınıfının üretim araçlarına kolektif olarak el koyup üretimi ve dağıtımını kontrol etmesiyle mümkündür.

REFORM DEĞİL DEVRİM

► İçinde yaşadığımız sistemin kurumları işçi sınıfı tarafından ele geçirilip kullanılamaz. Kapitalist devletin tüm kurumları işçi sınıfına karşı sermaye sahiplerini, egemen sınıfı korumak için oluşturulmuştur. İşçi sınıfına, işçi konseylerinin ve işçi milislerinin üzerinde yükselen tamamen farklı bir devlet gereklidir. Bu sistemi sadece işçi sınıfının yığınsal eylemi devirebilir.

KADINLARIN ÖZGÜRLÜĞÜ

► Sosyalistler kadınların tam bir sosyal, ekonomik ve politik eşitliğini savunur. Toplumsal cinsiyetçiliğe taviz veren, kadınların özgür olmadığı bir sosyalizm olmaz, kadınların bugünkü mücadelesi ve sosyalizm olmadan da kadınlar nihai özgürlüğü kazanamaz.

INTERNASYONALİZM

► Sosyalistler, bir ülkenin işçilerinin diğer ülkelerin işçileri ile karşı karşıya gelmesine neden olan her şeye karşı çıkarlar. Tek bir ülkede sosyalist devrim ancak bu devrim bir dünya devrimiyle desteklendiği ölçüde sosyalizme doğru ilerleyebilir.

IRKÇILIĞA DUR DE!

► Sosyalistler ırkçılığa ve milliyetçiliğe karşıdır. Irkçılık taviz verilebilecek bir fikir değildir.

LGBTİ+'LARIN ÖZGÜRLÜĞÜ

► LGBTİ+'ların özgürlük mücadelesi tüm ezilenlerin özgürlük mücadelesinden bağımsız düşünülemez. Sosyalistler bu mücadelenin önünde yer alırlar.

SAVAŞA HAYIR!

► Bizler tüm savaşlara karşıyız. Aynı zamanda biliyoruz ki kendi egemen sınıfını savunan, aynı zamanda antikapitalist olmayan bir antiemperyalizm milliyetçiliği savunmak anlamına gelir ve milliyetçiler gerçekten savaş karşıtı olamazlar.

HALKLARIN EŞİT KOŞULLARDA KARDEŞLİĞİ

► Sosyalistler bütün ulusların kendi kaderlerini tayin hakkını savunurlar, bütün haklı ulusal kurtuluş hareketlerini desteklerler.

İKLİM KRİZİ KAPİTALİZMİN ÜRÜNÜDÜR

► Hem iklim değişimini durdurmak hem de nükleer, kömür, petrol, gaz gibi tehlikeli ve kirlili enerji kaynaklarının kullanılmasını engellemek, işçi sınıfının sosyalizm mücadelesinin temel bir ögesidir.

STALİNİZM SOL DEĞİLDİR

► SSCB, Çin, Doğu Avrupa ve Küba sosyalist değil, devlet kapitalistidir. İşçilerin ücretli emek sömürsüne maruz kaldığı, aşağıdan yukarıya doğru işleyen özyönetim organlarının ortadan kaldırıldığı ya da olmadığı, dolayısıyla işçi sınıfının siyasal iktidarı kolektif bir şekilde ellerinde toparlayamadığı rejimler sosyalist rejimler olamaz.

DEVİRİMCI PARTİ

► Sosyalizmin gerçekleşebilmesi için, işçi sınıfının en militan, en mücadeleci kesimi devrimci sosyalist bir partide örgütlenmelidir. Böylesi bir parti işçi sınıfının yığınsal örgütleri ve hareketi içindeki çalışma ile inşa edilebilir.

► Sosyalistler pratik içinde diğer işçilere reformizmin işçi sınıfının çıkarlarına aykırı olduğunu kanıtlamalıdır.

► İşçi sınıfının kurtarıcılara ihtiyacı yoktur. Sosyalizm, işçi sınıfının kendi eylemi, kendi mücadelesinin ürünüdür.

Siz de bu fikirleri savunuyorsanız, Devrimci Sosyalist İşçi Partisi'ne üye olarak antikapitalist bir odağın inşasına katkı verebilirsiniz!

Dünyayı değiştirmek için devrimci fikirler

MARKSİZM 2024

ikincikat
Hasanpaşa
Mahallesi
Atabey
Sokak No:9 Kadıköy

24-25-26 Mayıs
İstanbul

İletişim: 0 555 863 16 36

EMEK SÖMÜRÜSÜNDE DÜNYA LİDERİYİZ

UMUT MAHİR ÖZEN

Toplumun başta ücretli çalışanlar, emekliler, göçmenler, öğrenciler, işsizler ve istihdam dışında bırakılan kadınlar olmak üzere en geniş kesimleri yakıcı bir yoksulluğun pençesinde kıvrıyor. Sermaye sahipleri, patronlar, yatırımcılar ve bürokratlar ise halinden oldukça memnun. Şirket kârları tarihi rekorlar kırarken gıda enflasyonu, işsizlik, gelir eşitsizliği, çocuk yoksulluğu, uzun çalışma saatleri gibi bir dizi başlıkta da rekorlar kırılmaya devam ediyor! Türkiye, OECD (Ekonomik Kalkınma ve İş Birliği Örgütü) gibi kurumların son dönemlerle yayınlanan raporlarına göre tüm bu alanlarda ya lider ya da dünyanın en kötü 5 ülkesinden biri konumunda.

Patronlar enflasyon, devlet teşvikleri, vergi afları ve denetimsiz sömürü sayesinde giderek zenginleşirken işçilerin ve yoksulların gayri safi yurtiçi hasıladan aldığı pay her geçen gün küçülüyor. İktidarın enflasyonla mücadele paketi ise kredi kartı kullanımının sınırlandırılması, maaşların sabit tutulması, sıkı para politikası gibi yöntemlerle talebi kısırarak fiyatları düşürmek üzerine kurulu. Ancak ortada bir gerçek var ki toplumun en yoksul yüzde 60'ının tüketim harcamalarının toplamı 3,33 trilyon lirayken en zengin yüzde 20'lik dilimin tüketim harcaması 3,20 trilyon lira! En zengin yüzde 40'ın toplam harcamaları da 5,23 trilyona ulaşiyor. Yani enflasyona yol açtığı iddia edilen talep, acı reçeteyi kabullenmesi istenen toplumun geniş kesimleri nedeniyle değil son yıllarda giderek arsızlaşan sermaye sahipleri yüzünden yükseliyor ve bu da enflasyonu iyice körüklüyor.

Çalışma koşulları kölelikten beter

OECD'nin 2020 verilerine dayanarak yayınladığı bir rapora göre Türkiye'deki işçilerin arasında haftada 60 ve daha uzun saatler boyunca çalışanların oranı yüzde 15,1 ile dünya birincisi. Türkiye'yi yüzde 14,2 ile Kolombiya, yüzde 13,4 ile Meksika, yüzde 10,9 ile Hırvatistan takip ediyor ve bu alandaki OECD ortalaması yüzde 4,4. Enflasyon ve işsizliğin aritmetik toplamını ifade eden "sefalet endeksi"ne göre de Türkiye'nin notu hiç parlak değil. Türkiye

2022'de dünyanın en sefil 10. ülkesiyken, 2023'te Arjantin, Venezüella, Lübnan, Suriye, Zimbabve ve Sudan'ın ardından 7. sıraya yükseldi! Avrupa'nın gelişmekte olan ülkelerindeki brüt asgari ücretin euro cinsinden değerine bakıldığında ise Türkiye 1999'da 214 euro ile Polonya, Çekya, Litvanya, Macaristan gibi ülkelerden öndeydi. Ancak Ocak 2024'te Polonya 978, Litvanya 924, Estonya 820, Çekya 764 euro ile 11 ülkeden 8. olabilen ve çalışanlara 574 euro brüt asgari ücret vadeden Türkiye'nin önüne geçti.

Bu sırada şirket kârlarındaki patlama ve ücretlerin net katma değerdeki payı ise yoksulluğun sebebini ortaya koyuyor. Türkiye'nin 500 büyük sanayi kuruluşunun (İSO 500) 2012 yılında ödediği maaş ve ücretlerin net katma değerdeki payı yüzde 55'ken 2021'de bu oran yüzde 32'ye geriledi. Benzer bir durum Türk burjuvazisinin amiral gemisi olan Koç ve Sabancı gibi şirketlerin bilançolarına da yansıyor. Koç Holding'in 2021 bilançosunda yüzde 6,67 olan personel giderleri 2022'de bir önceki yıla göre yaklaşık 6'da 1 oranında azalarak yüzde 5,37'ye düştü. Sabancı Holding'in 2016'da yüzde 3,5 dolayında olan personel giderleri ise aktif personel sayısı 63 binden 68 bine yükselmesine rağmen yüzde 3,22'ye indi.

Kamuda da çalışan sayısında yüz binlerle ifade edilebilecek artışlara rağmen tıpkı özel sektördeki gibi personel giderlerinin harcamalar içindeki oranı 2019 yılı itibarıyla dramatik bir biçimde yüzde 28'lerden yüzde 20'lere düştü. Yani devlet de daha çok personel daha az maaş denklemini uygulayan yapılardan bir tanesi. Öte yandan şirket kârları maaşlar gibi erimek şöyle dursun tarihi zirvelerini görüyor. Sabancı 2016'de yüzde 16 net kâr açıklarken 2022'de bu oran yüzde 35'e çıktı. Koç Holding de 2019'da yüzde 3 olan kâr oranını yüzde 8'e kadar yükseltmiş durumda! Sabancı son yıllarda kârını ikiye katlarken Koç'un kârlılığındaki artış bu oranın da üzerinde. Aslında şirketlerin maaşlarda yapacakları yüzde birkaç yüzlük artışlar çalışanların hayatlarını şimdiye kadar olmadığı ölçüde iyileştirebilecekken bu artışlar kârlarda ciddi bir düşüşe sebep olacak bir kalem bile değil.

İş cinayetleri, emek sömürsünün dolaysız sonuçlarından biridir

BİR SERVET AKTARIMI YÖNTEMİ OLARAK ENFLASYON

Türkiye aynı gıda enflasyonunda yüzde 71,1'le olduğu gibi enerji enflasyonunda da yüzde 32,3'le OECD ülkeleri arasında birinci. Gıda enflasyonunun temel sebepleri arasında pandemiyle birlikte tedarik zincirlerinde yaşanan kırılganlık, Rusya-Ukrayna savaşı, üretici maliyetlerindeki artış gösterilse de bu yine de Türkiye'nin yüzde 71,1'le kendinden sonra gelen ülkenin yüzde 65 puan üzerinde olmasını açıklayamıyor. Özellikle son on yılda Türkiye'de giderek yayılan zincir marketlerin ve yine bunlara bağımlı bir şekilde ilerleyen tedarik zincirinin tekelleşmesiyle birlikte şirketler bu alanda bir hakimiyet kurdu ve fiyatları istedikleri gibi yükseltebilecek imkana sahipler. Devlet tarafından kesilen göstermelik cezalar ise caydırıcı değil. A-101, BİM, ŞOK, Migros, Carrefour gibi market zincirleri son yılların en ekstremlerinde elde eden şirketler konumunda. Bu da zaten çok düşük ücretlere çalıştırılan insanların en pahalı gıdayı tüketmesine yol açıyor.

Enerji enflasyonunun yüksekliğinin sırrı ise yine şirketlerin kârlarında yatıyor. ABD'nin bile "petrol endüstrisini" vergilendirmeyi konuştığı bir dönemde, devletin Koç Holding'e sattığı Tüpraş'ın rafineri marjları 2020'nin ilk 9 ayında 1,9 S/v iken, 2021'in ilk 9 ayında 4,3 S/v'ye çıktı. 2022'in ikinci çeyreğinde ise bu rakam 19,8 S/v olmuştur. Tüpraş'ın özkaynak kârlılığı, 2017-2021 arasında ortalama yıllık yüzde 11'ken 2022'de bu oran yüzde 69'a fırladı. Dünyada da artan bu rafineri marjları petrol devlerinin ve enerji şirketlerinin vergilendirilmesi tartışmalarını beraberinde getirmiş, Türkiye'de ise ne iktidar ne de muhalefet bu konuyu gündeme taşımıştı. Bu kârlılığın bedelini bütün bir toplum olarak en çok zamlanan enerjiyi kullanarak ödüyoruz.

ADALETSİZLİK, YOKSULLUK VE SÖMÜRÜ

Enflasyonda yüzde 67,1 ile OECD birincisi, işsizlik oranında yüzde 8,7 ile OECD 5.'si, istihdamda yüzde 54,4'lük katılım oranıyla OECD sonucusu olan Türkiye ne eğitimde ne de istihdamda olan gençlerin yüzde 27,9'luk oranıyla yine en kötü ülke olarak birinci sırada. AB ve OECD ülkelerini kapsayan "sosyal adalet endeksi"ne göre 41 ülke arasında Meksika'yı geçerek 40. sıraya yerleşen Türkiye; Şili, Malta, Bulgaristan gibi ülkelerin gerisinde kalıyor. UNICEF'in çocuk yoksulluğu raporuna göre ise Türkiye (33,8) Kolombiya'nın (35,8) ardından dünyanın en kötü durumda olan ülkesi. 1'e yaklaştıkça daha adil bir gelir dağılımını ifade eden Gini endeksinde de Türkiye'nin puanı 41,9! Bu puanıyla Türkiye, yalnızca Güney Afrika (63,0), Brezilya (52,9), Kolombiya (51,5) Meksika (45,4), Arjantin (42) gibi ülkelerden iyi durumda.

Tüm bu verilerin de bize gösterdiği üzere milyonlarca insan bir avuç zengini doyurabilmek için her gün daha çok çalışmak zorunda bırakılırken gelirleri yine aynı zümre tarafından yağmalandığı için sefaletle mahkûm ediliyor. Sömürü düzeninin çarkları egemen sınıfın çıkarı için dönerken devletler adaletsizliğe karşı yükselen mücadeleleri bastırmakla birlikte şirketlere hizmet yarışında. Çözümün yolu ise işçi sınıfı ve ezilenlerin kitlesel, birleşik ve devrimci mücadelesiyle kapitalist asalakların alaşağı edilmesinden ve dünyanın üzerinde bulunan tüm canlılığın özgürce yaşadığı alan olarak yeniden kazanılmasından geçiyor!